

Exodus 5–10

Postřehy pro učitelku

- pátá kapitola: Vystihují ji závěrečná Mojžíšova slova: „Panovníku, proč jsi dopustil na tento lid zlo? Proč jsi m? vlastn? poslal? Od chvíle, kdy jsem předstoupil před faraóna, abych mluvil tvým jménem, nakládá s tímto lidem ještě horš?e.“ Každá zm?na je vlastn? z po?átku k horšímu. Terpve pozd?ji p?ináší ovoce. Nebezpečí každého otroctví, zejména otroctví h?íchu, je, že si ?lov?k po?ád ?íká, že „zvládá“, že zm?na by p?inesla okamžité nep?íjemnosti a nepohodlí. I když chce ?lov?k zm?nit sv?j osobní život, t?eba p?estat být líný, první, co zažívá, je jen nepohodlí, kdežtok jako lenoch m?l pohodlí. A to je jediné, co ze za?átku má. Terpve ?asem p?ijde t?eba radost z práce nebo radost z pohybu a n?jaké výsledky.
- Všimn?me si, že v kapitole 5 si nikdo nevšímá skutečné p?í?iny všeho – tj. že Izraelci jsou v Egypt? zotro?ováni. Přesn?ji, nikdo si to NECHCE p?iznat. Faraon si namlouvá, že Izraelci jsou líní, nep?ipouští si, že je ni?í robota, kterou jim uložil. Izraelští dozorci si neuv?domují, že jejich potíže p?sobí stále ten samý faraon a Egypt. A takhle nakonec smýšlí i Mojžíš, nedichází mu, že za potížemi je faraon a nikoliv B?h, který chce lid od faraona vysvobodit. Jedni p?ehrávají odpovědnost na druhé, jen B?h na nikoho odpovědnost nep?ehrává, ale p?ijímá ji.
- Faraon jde na v?c chyt?e, nedá zav?ít nebo zabít Mojžíše a Árona, aby se z nich nestali mu?edníci a hrdinové. Na místo toho kv?li nim p?itíží lidem, aby je proti nim poštvál.
- Mojžíš se vlastn? až do konce Exodu nep?estane ptát: Panovníku Hospodine, proč jsi m? vlastn? poslal. Cesta vysvobození, ani k?es?anova cesta, není nikdy bez p?ekážek. Už jen proto, že B?h nevysvobozuje jen t?lo, ale p?edevším duši, z otrockého myšlení. Otrok chce jen lehkou službu a dob?e najíst. Ani ho nenapadá, ež by mohl být svobodný a rozhodovat sám o sob? – otroctví je pohodln?jší. Takže když B?h vysvobozuje ?lov?ka z otroctví, na za?átku to ?lov?k vlastn? nechce. B?h vysvobozuje ?lov?ka, aby cht?l jiné v?ci, než které cht?l jako otrok.
- kapitola šestá: Hospodin Mojžíše ujiš?uje, že jeho zám?r není vyvést Izraelce není n?jaký rozmar, ale že uzva?el SMLOUVU s Abrahamem, Izákem a Jákobem. B?h je všemohoucí a tak hi nikdo k ni?emu nem?že donutit, proto je p?írozen? nevypo?itatelný. Ale smlouvou se B?h sám zavazuje, co bude d?lat a nem?že vzít své slovo zp?t a svou smlouvu porušit – jedin? tak, ve smlouv?, lze najít o Bohu n?jakou jistotu. B?h také p?ipomíná, že te? se d?je n?co nového, protože praotc?m ještě neprozradil své jméno Hospodin, jako nyní Mojžíšovi. Není to tedy tak, že za strašných ?as? bylo všechno lepší a co šlo tehdy, te? už nejde, ale právn? naopak, te? se B?h lidem více p?iblížil (v utrpení!) a prozradil jim své odobní jméno – je k nim d?v?rn?jší.

- Budeš pro faraona Bohem – pohané mají sklon vidět vše jen v lidských souvislostech. Za Mojžíšovým jednáním nevidí faraon jednání skutečného Boha, vidí jen Mojžíše. Také naše křesťanské poselství chápou pohané jen jako prosazování našich osobních zájmů.
- Faraon je odsouzen k nepochopení: Já však zatvrdím faraónovo srdce a učiním v egyptské zemi mnoho svých znamení a zázraků. Velká otázka je, proč Bůh brání faraonovi v pochopení. Znamená to dvě věci: Jednak, že je to Bůh sám, kdo dává člověku uvědomění, kdo mu dává pochopení Božích věcí. Člověk vlastní silou Boha nenajde. Nejsme věřící, protože jsme chytřejší nebo lepší než druzí lidé, ale proto že nám Bůh dal ten dar. Na vsou víru nemůžeme být pyšní, máme za ni být vděční, máme mít radost z toho, že nám Bůh dal poznat to, co ostatní nechápou.
- Za druhé, jde tu o něco, pro co nemáme moc smysl: O Boží věst. Bůh zatvrdil faraonovo srdce, aby se v Egyptě proslavil, aby zde mohl vykonat mocné činy, jaksí, aby předvedl svou sílu. K osobnosti každého člověka patří i jeho pověst, jeho sláva. Každý člověk touží být uznávaný, mít respekt. Tím spíše na to má plné právo Bůh, tím spíše patří sláva k Bohu. My opět máme být vděční, že u nás se Bůh proslavil dobrými věcmi: Tím, že nás osvobozuje od našich vin a pomáhá nám v našem životě.
- Faraonovi služebníci dokážou to samé, co Mojžíš – promění své hole v hady a vodu v krev. I lidé dovedou někdy konat neobvyklé, zázračné věci. Proto to hlavní na Bohu nejsou zázraky, ale to, že své lidi miluje. Vydržet někoho mít rád po celý život, to je nejvtěší div, protože je to náročné a proto také něco takového není moc k vidění. Ukazuje se také, že cosi jako magie může v omezené míře fungovat. Křesťan by se neměl nechat zmást tím, když vidí něco naprosto zjevného – ano, takové věci jsou, ale ne vždy jsou od Boha.

První rána – voda v krev

- voda v krev – nemusela to být doslova krev, voda mohla jen jako krev vypadat, ale to půjde nastejno, když se někomu něco takového stane (jako se stalo Egypťanům) Bůh zasáhl první Nil, protože Nil byl pro Egypťany bohem, na kterého spoléhali, od kterého brali svou nadutou jisotu. Ukazuje se, že Nil bohem není a nedá se na něj spoléhat.
- 7,24 Egypťané kopali kolem nilu – proto, aby se vytvořila jakási sutudánka a voda, která do ní prosákne z Nilu, se v pódě pefiltruje.

Druhá rána – žáby

- z Nilu, který je pro Egypťany Bohem, vychází i druhá rána. Mojžíš zděrazňuje, že až pohroma skončí, žáby „zstanou jen v Nilu“. Nil, který Egypťané vidí jako posvátný, je ve skutečnosti plný těchto slizkých tvorů. U všeho z čeho si děláme falešného boha, můžeme ve skutečnosti najít něco odpudivého, když na to půjde, pokud nejsme slepí.
- Mojžíš se „úplně modlí“ za faraona – modlí se tedy za své nepřátele, jak to kázal Ježíš, Starý a Nový Zákon jsou tedy ve shodě.

Třetí rána – komáři

- třetí pohroma vychází ze země, která dávala Egyptanům úrodu a proto ji také uctívali. Ale, když na to přijde, země je jenom prach, kdo dává vyrůst rostlinám, je Bůh.

Čtvrtá rána – mouchy

- mouchy už faraonovi služebníci vyvést nedovedou. Mojžíš říká faraonovi, že Bůh je pánem i jeho země – ani Nil, ani Země nejsou bohem.
- 8,22 To, co máme obětovat Hospodinu, svému Bohu, je Egyptanům ohavností. Izraelci obětovali ovce a krávy, což byla pro Egyptany posvátná zvířata. Je to trochu podobné, jako by nám pšeniš nevalí, když někdo zabije prase nebo králíka, ale pšlo by nám hnusné, kdyby někdo zabil psa nebo koťnu, domácí mazlíky.

Pátá rána a šestá rána – dobytčí mor a neštovice

- nejdříve nemoc dobytka, pak lidí

Sedmá rána – krupobití

- krupobití zasahuje třetí část přírody po zvířetech a lidech, obilí
- Bůh už dává některým možnost uvést – kdo uvstí, schová své lidi a stáda
- Bůh dává Egyptanům šanci přežít, pšenice a špalda nejsou potluženy. Božím cílem není Egyptany zničit, ale přivést k nápravě. Menší potíže, které se nám dějí, nás mají probrat, jsou jako šouchnutí nebo pohlavěk, abychom si řekli: Bůh mi dal lekci, tak takhle ne, ať se nestane něco horšího. To říká i Ježíš při jedné uzdravení: Jdi a neheš už, ať se ti nestane něco horšího.

Osmá rána – kobyly

- faraon nechce propustit děti. Všichni zlí vládcové si nepřejí, aby se děti dozvěděly o Bohu. Myslí si, že s dospělými už nepohnou, ale děti si chtějí nechat pro sebe. Učitelé a ředitelé na mnoha školách dnes nechtějí, aby se učilo náboženství.

Devátá rána – tma

- Egyptané se neodvážili hnout z místa – může být také proto, že nevěřící bývají površiví a bojí se ve tmě různých strašidel. Izraelci si prostě doma rozsvítí, vědí, že v noci není nic, co není i ve dne a že Bůh kraluje i v noci.
- Faraona nechce propustit zvířata, ale Bůh spolu s lidmi vysvobozuje i přírodu.

Návrh výkladu

- i když je to celých 6 kapitol, text se dá celkem dobře přečíst celý, třeba z Džejpravy nebo jiné dětské bible. Vykládat ho není moc potřeba, mluví sám za sebe. Případně lze postupovat takto.
- Mojžíš jde poprvé za faraonem. Faraon nemá dost odvahy ublížit přímo jemu, tak uškodí Izraelcům, aby neměli Mojžíše rádi. Všichni pochybují. Ale vždycky, když se něco napravuje k lepšímu, je to ze začátku horší. Třeba když se začneme pořádně učit do školy, nejdříve máme míň volného času, ale potom nám jde všechno snadněji a máme ho pak víc, než dříve a máme klid. (možná dost hloupý příklad, vymyslete si lepší)
- Bohť zatvrdí faraonovo srdce, aby se mohl před Egypťany předvést (možná řici nějak mírněji). Když člověk Boha poslouchá, je to proto, že mu sám Bohť jakoby kouzlem promění srdce, i když si člověk myslí, že se tak rozhodl sám. Je naše velká výhoda, že nám Bohť dal víru.
- Vylíčení ran. Faraon se nejdříve vždy omlouvá, slibuje, že se polepší, ale když mu otrne, dělá si zase, co chce. Dejme si pozor, abychom nebyli stejní.

Motivační otázky

- Kterých zvířat či hmyzu se štítíte?
- Která rána byla nejhorší? Žáby, komáři, atd.?
- Vyjmenujte devět ran, o kterých jste zatím slyšeli.

Aktivity

- každé z dětí si může vybrat jednu z ran a namalovat ji, nebo je namalovat všechny.

Odkaz na pracovní list

[21 Mojžíš a Áron jednají s faraonem - st](#)

Kam dále

[NŠ Louny](#)

Cílová skupina

[Školní](#)

Katechetické cykly

[NŠ Louny](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 5–10](#)